

Szerkesztési iroda:

uri-utca, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmontetlen levelek csak ismert
kezektől fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Réthy Lipót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előfizetési pénsek és
kiadása körüli panaszok bérmontve
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3.50

Hirdetmények díja:

6 hasábos petit sor egysejri hirdetésnél 6 kr. s minden következőnél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr
Nyilt-tér sora 15 kr.

Arad, augusztus hó 2.

(T.) Egyelőre a jezsuiták magyar főpártfogója S i m o r primás és a Rómában oly férfiasan kijelentett meggyőződéséhez hűtlen lett kalocsai érseken kívül, tizenhárom magyar főpap jelentette ki alázatos hódolatát a magát csalhatlan ujtenségnak kihirdetett római pápa botrányos tanának. Nevezetesen Papp Szilágyi nagyvárad g. katolikus, Roskoványi Ágost nyitrai, a panszlav Moyzes besztercebányai, Bíró László szatnári, Szenczy szombathelyi, Girk pécsi, Ranolder János veszprémi, Olteanu lugosi, Ozegovics zengg-modrusi, Szaniszló Ferencz nagyvárad r. k., Perger kassai, Zalka győri, Kovács köszegi püspök és Bartakovics Béla egri érsek. E díszes sort kiegészíti Jekelfalussy székesfehérvári püspök, ki legalább nem ámitotta a világot ellenzékeskedő álarczczal, mint fentebbiek, hanem első percztől férfiasan a csalhatlansági dogma hívőjének vallotta magát.

Ami a csalhatlansági dogmát illeti, nem akarunk szót vesztegetni, elégszer világosan és határozottan kifejeztük a határtalan megvetést s erkölcsi megbotránkozást, melyet az egész világ becsületes katolikuskai éreznek azok ellen, kik nem átalják ily tannal az emberi józan ész m e g g y a l á z n i. Csak szóról szóra idézzük itt egy magyar katolikus napilap a „Szabad Egyház”-nak fennebbi püspökök eljárására vonatkozó következő szavait:

„A magyar püspöki kar nagy része elfogadta az infallibilitást. Ma-holnap a publicatio sem marad el s az összes hívek vallásos meggyőződésük bensőségével hinni és vallani tartoznak, hogy a római pápa, az egyetemes zsinatok által kiátkozott, eretneknek kijelentett pápa is, mindezek daczára a hit és moral terén sohasem tévedett, soha sem csalatkozott és ezután sem csalatkozhatik. Hátat fordítva az összes egyházi történelemnek; gynyűt üze a legpositivabb, a legkifelhátlanebb tényekből; hatszás év hagyományával ellenkezőleg magyarázva az írást; alapjában felforgatva minden criticát, hermeneuticát, s nevétségessé téve mindazt, amit zsinati szabadságnak neveznek, higyjük és valljuk a dogmát, melyet a legkifelhátlanebb theologusok és püspökök még csak másfél év előtt is iszonyu tévedésnek declaráltak; mely a hívő intelligentiának roppant majoritásával ellenkezik; melyet meghazudtol a mult; nevétségessé tesz a jelen, s talán borzasztóvá a jövő. Ha nem is lesz inquisitio; ha meg is leszünk kimélve a kín- és verpad gyötrelmeitől; ha el is marad, Istennek hála, a harmincz éves háboru: meglesz a hívő lelkek nyugalmanak feldulatása; meglesz a catholicismus jövőjének tönkre tétele; meglesz a nagy centralisatió szétfoszlása. Kicsiny volt a mag, melyet egy német szerzetes háromszáz év előtt elvetett, s mely csakhamar óriásivá nőtt; ugy kicsiny még a jelen egyházi mozgalom is; de lehetetlen intensív erejét, a factorok rendkívüli fontosságát s a művelt világ támogatását nem látnunk.”

Igy szól egy a catholica egyház érdekeit buzgón védő lap, s szavai a főpásztorok eljárását őszintén szégyenlő magyar alsó papság szívében ezerszeres viszhangra talál. De mit szólunk P a u l e r, Magyarország cultus-miniszterének ez ügybeni magatartásáról? Az egész ország értelmisége pártkülönbség nélkül kinos érzéssel szemléli azon férfiú gyáva türelmét, melyet a közvélemény és sajtó számtalan felszólalásai daczára az ultramontanismus fő egyházi lovagjaival szemben tanusit. Ő, ki mint kormányferfi első sorban hivatva van az ország törvényeinek minden irányban szigorú őre lenni, ő kenetesen összekulcsolt kezekkel szemléli, mint készül egy büntetlenség tudatában elbizott főpapi clique a fanatismus oly mozgalmát megindítani különben is pártok és

factióktól dult hazánkban, mely jelleme s kiterjedésénél fogva sokkal veszélyesebb a polgári nyugalomra nézve, mint bármely politikai vagy agrariiai lázadás!

Pauler ur már akkor bebizonyította, hogy képtelen s méltatlan az elfoglalt díszes polczon bold. br. Eötvös utóda lenni, midőn szó és megtorlás nélkül a székesfehérvári püspök oly szemtelenül kihívó kifejezéseit zsebre dugta, milyeneket egy magánember sem birna nyugodtan eltűrni. Reméltük, hogy a miniszter ur nem fogja feledni, hogy a Magyarország cultusminiszterén elkövetett sértés, egyszersmind sértés azon állam iránt, mely őt méltósága s törvényeinek szigorú tiszteletben tartásával megbizta.

E remény legkevésbé sem valósult s az eredmény az lett: hogy a püspökök, tapasztalván a csalhatatlansági dogmanak Jekelfalussy által történt kihirdetése büntetlenségét, vérszemet kaptak s most legtöbb közülük nyiltan, főlemelt fővel tapodja lábbal az ország százados szentesített törvényeit.

Már is szégyenpirral olvassuk a bécsi és németországi sajtó nyilatkozatait a magyar kormány ez ügybeni magatartásáról. Térhiány miatt itt csak a „Wanderer” arra vonatkozó cikkének utolsó sorait idézzük: „A legnyomoruságosabb szerepet ezen egész ügyben azonban a különben nagyszájú, de minden barátsuha előtt térdre boruló magyar kormány játsza. Nem átalja egyik felhivatalos lapjában kikürtöltetni, hogy annak idején egy a minisztertanácsban fogalmazott iratot menesztett a Rómában tartzkodott püspökökhez, hogy a súlyos következményekre figyelmeztesse őket ha a csalhatlansági dogmát elismerni merészelnék! Imént meg az álcázott ultramontan Pauler a parlamentben egy beszédet tart, melyben kijelenti, hogy tekintettel a dogmanak a székesfehérvári püspök által történt kihirdetésére, intézkedéseket teend az állam tekintélyes felségjogainak megóvására. Hetek s hónapok mulnak el, s az állam felségjogainak megóvása helyett nem hallani egyébről, mint ujjabb arczulutésekről, melyekkel a magyar főpapság az emberi józanész s az ország törvényeit illeti.”

Részünkről meg vagyunk győződve, hogy a közvélemény jogosult kívánatai iránt oly finom érzékkel bíró államférfi, mint amilyennek Andrásy Gyula gróftól ismerjük, nem fogja már soká tünni, hogy az ő s felvilágosodott miniszterhársai reputatióját egyik collega: Pauler ur az egész világ szabadelvű értelmisége előtt compromittálja, hanem mielőbb inkább Pauler urat fogja feláldozni, semhogy hazánk jó neve és nyugalma veszendőbe menjenek.

Dáni Ferencz, Aradváros főispánja.

(M.) Most, midőn a városi főispánok egyrésze ki van már nevezve, s Aradváros polgársága is biztosan tudja, ki fog ügyeinek élén állni, érdekeinek őre lenni: cél- és alkalmyszerűnek tartjuk azon férfit, kit városunk főispánja gyanánt kell üdvözlönnünk, közelebből megismertetni, legalább is azok számára, akik őt személyesen vagy hírről sem ismerik.

D á n i Ferencz nem bír országszerte hangzatos névvel, mert az ő működési köre nem olyan volt, hogy az egész ország szeme észre vehette volna; hanem azért az igaz, tevékeny és fáradhatatlan hazafiak sorában jelentékeny helyet foglal. Hazánk újabb életének minden mozzanatában egész odaadással résztvett, és tényezőként szerepelt.

A szabadságharc alatt mint vérbíró működött, a beállt catastropha után csak rejtkehelyen való tartózkodás által tudta a halált kikerülni. S mégis, midőn évek multán Pestre mert menni, egy incarnatus bach-huszar árulása következtében

elfogatott s halálra ítéltetett. Ez ítéletnek nehéz rabságra történt megmásítását csakis egy, már bujdosásában is jóakaratu s némi befolyással bíró ismerőse sok utánjárással birta kieszközölni.

A fogságból kiszabadulván, mint akkor minden kiátkozott hazafi, gazdasázzal foglalkozott, míg nem a rövid 1861-iki országgyűlés, melyen a határozati párt soraiban találjuk, új tevékenységre hivta. Deák Ferencz husvét programjának megjelenése után Dáni a deákpárthoz csatlakozott s mint deákpárti képviselte Szeged alsóváros-rókusai kerületét az 1865-iki országgyűlésen is (mint 1861-ben). Az utolsó választásoknál ismét fellépett kerületében, de inkább azért, hogy pártját árván ne hagyja, mintsem az újra választásnak reményében, miután azon kerület Kosuthnak Deákhhoz intézett levelére, de még inkább az Asztalos-féle agitatio után a szélsőbal elveihez csatlakozott.

Azóta roppant tevékenységet fejtett ki Szegedváros belérdekei ügyében, olyannyira, hogy mindenkinek elismerését és méltánylását kinyerte. Szeretik őt minden irányban s még politikai ellenéinek is nagyrabecsülését ki tudta magának vívni.

Jeles tulajdonságaiért mindenemű egyletek és társulatok élére állították. Előbbiek közül fel-említjük a szegedi „szabadelvű kört”, utóbbiak közül pedig az ottani „forgalmi bankot”, mint első helyen állókat.

Magánéletében rendkívül barátságos és előzékeny, ugy, hogy mint már felelítettük, nincs aki nem volna inditva őt szeretni. A nyilvánosság előtt pedig hozzáférhetlen becsületes és szilárd jellemű. Működését jellemezve, azt mondhatjuk, hogy sohasem kihívó, sohasem visszataszító, de mindenütt egyengető, békítő s a kedélyeket nyugtató modoru. S ebben nagyban elősegíti őt szónoki tehetsége, lankadatlan buzgótsága és fáradhatlan munkássága.

Dáni Ferencz, Arad-, Kecskemét- és Szegedvárosok főispánja, igazi magyar ember és igazi demokratá, ki azzá, amivé lett, csakis önmagától lett. Hogy az új, fényes polczra felhatott, tisztán lángoló hazafi, polgári és emberi erőnyeivel egyedül buzgó szorgalmának és azon jellemvonásának köszönheti, hogy amit magára vállalt, tehát, amire hivatva érzi magát, azt becsülettel keresztül is viszi.

Dáni Ferenczet eddig még mindenki becsülte s így nem kétkedünk, hogy új hatáskörében is kinyerendi a közszeretetet és nagyrabecsülést.

Dáni Ferencz még mindig sikerrel működött: adja az ég, hogy új működését is áldás kövesse!

Az aradi „Fraternitás” czimű szabadkőműves-páholy

a városi közgyűlés tegnapi ülésére a következő indítványt terjeszté be:

Tekintetes közgyűlés!

A közművelődés, s ezzel a közérköcsök fokozatos előrehaladásával mindinkább szükségessé válik oly társadalmi törvények alkotására törekedni, melyek a személy- és életbiztonság megóvását a lehetőségig előmozdítják.

Végzetünk anélkül is annyiszor veti oda ragályoknak, véletlen baleseteknek, háborúnak, s egyéb csapásoknak az ember életét, hogy azt emberbaráti szempontból fájjalni igen, de megátolni nem áll hatalmunkban.

De szégyenére válik oly annyira művelnek s humanistikusnak hirdetett századunknak, hogy a közönségnek szórakoztatása céljából még oly mutatványok is szerepelnek, melyek — mint p. o. a vadállatokkal küzdés, magas kötélen vagy emelvényen gyakorlatok — a fogalmunk szerint is barbárnak ítélt korszakban, a lelki műveltség teljes hiányának idején némileg érthető s menthető voltak, de a mai korszakban követelményeivel merőben ellenkezőnek, s melyek eltűrése által a megakadályozásukra hivatolt közegek esetleges szerencsétlenségek beálltával, bűnrészesekké válnának.

Méltán tiltakozhatunk tehát a közönség szórakoztatására szánt minden hasonnemű életveszélyes mutatvány ellen, annál inkább, mert a tapasztalás igazolja, hogy az ezzel foglalkozó emberek, kevés kivétellel életükkel, vagy testi épségükkel lakolnak, és mert ezen foglalkozás, mely érdemtelül bitorolja a művészet szép nevét, az ember fejlődését sem szellemileg, sem erkölcsileg elő nem mozdítja, sőt ellenkezőleg, az ember természetét

elvadítja és utánzásra ingerli, s ekként a társadalom egyik nagy céljával: az ember nemesítésével ellenkezik.

Ezen tekinteteknél fogva azon foglalkozást, midőn az ember saját életét, vagy testi épségét rendszeren egy harmadiknak pénzbeli hasznáért parancsoló szükség nélkül, csupán a közönség mulattatása végett koczkatja — ugy azon mulatságot, mely embertársunk élete veszélyeztetésével járó ilyféle mutatványok szemléletében kerestetik, vad-ságnak, emberietlenségnek tartjuk, s mint veszélyes szokást nemcsak kárhoztatjuk, hanem annak meggátolására is minden hatalmunkban álló s megengedett módon törekedni szándékunk.

Híven kitűzött célunkhoz, mely szerint az emberi nem elvadulását gátolni, és nemesítését előmozdítani törekszünk — azon indítvánnyal járunk a tekintetes városi közgyűléshez: miként méltóztassék elhatározni, hogy hatósága területén az életkoczkatató mutatványokat épen nem, vagy csak a szükséges orvos-rendőri, s az illető közegek személyes felelőssége mellett alkalmazandó elővigyázati intézkedések mellett engedné meg.

Mely határozat áldásteljes következményeit akként fokozhatná a tekintetes közgyűlés, hogy azt hozzájárulás és elfogadás végett az összes hazai törvényhatóságokkal közölni méltóztatnék.

Az aradi „Fraternitás” szabadkőműves-páholy nevében és megbízásából.

Aradon, 1871. augusztus 1-én.

B e t t e l h e i m V i l m o s,

elnök.

L u k á c s y M i k l ó s,

alelnök.

„Az alkotmányhű párt és a Hohentwart-miniszterium”

czim alatt tegnapelőtt Bécsben egy röpirat jelent meg, melyet hir szerint Hohentwart miniszterelnök egyik legbensőbb barátja írt, s mely egészen Hohentwart nézetét tartalmazza.

A röpiratból világosan látszik, hogy mily nagy súlyt fektet a kormány, a német párttal való jó egyetértésre. A röpirat tartalma röviden a következő:

A röpirat mindenekelőtt elismeri, hogy az alkotmányhű pártban sok az intelligentia és nem kevés azon egyének száma, kikre minden habozás nélkül el lehet mondani, hogy jó osztrák érzelműek. Ennélfogva minden kormány mélyen sajnálhatja, hogy nemcsak nem támogatattik ilyen párt által, hanem mint ellenségét, épen szemközt találja Hohentwart, kinek programja a slovenek és a kis bukovinai tartománygyűlés iránt is előzékeny; nem lehet, hogy a német szabadelvűek nagy pártjának ellenségeskedésben akarjon élni. A mellett a jelenlegi kabinettel nincs ellenkezésben az osztrák politikának amaz elve, melyhez a német párt is hozzájárult, hogy a különböző néptörzsek egy közös uralkodó alatt az általános jólét érdekében egyesítsenek.

Bármily osztrák kormány „mindenkor csak egy és ugyanazon osztrák politikát követheti” és „minden körülmények közt csak ugyanazon osztrák állameszmét akarhatja megvalósítani.” Azon szemrehányások tehát, melyekkel az alkotmánypárt a Hohentwart-miniszterium irányában él, alaptalanok, s az ellentét a párt és a miniszterium közt kienegeszthetetlen lehet. Innen és onnan a legtisztább osztrák érzület uralkodik. Honnan tehát a harez a két tényező között „amidőn mindegyiket egy és ugyanazon hazaifias érzelem lelkesíti?”

Az eltérés legfőbb oka az a alkotmánypárt és a miniszterium között azon autonomia kimérésében rejlik, a mely az egyes királyságoknak és tartományoknak adandó avagy adható. Az alkotmánypártnak tökéletesen igaza van, ha az államörök összetartását követeli; gyakorlatban egész másképp áll a dolog: itt ugy kell az államokat venni, a mint épen vannak. Azt mondják az alkotmánypárttól, hogy ez franczia értelemben centralisálni akar; ugy állítják oda Ausztriát, mint centralislat, mint Észak-Amerikánál és Svájcznál sokkal centralisáltabbat s e ferde adat alapján erősítik, hogy Hohentwart szintén centralislatni akar, de csak a mennyire lehetséges. Másképen az alkotmánypárt sem akarja ezt.

Második ok az eltérésre, hogy Hohentwartot az alkotmány ellenségének tartják. Ez azonban ismét téves felfogás; ő legbuzgóbb előmozdítója az alkotmánynak, mely most a nem németek ellenállása által széttűlik; Hohentwart azonban ismét helyre akarja azt állítani és megszilárdítani, a midőn a szlávokat magának megnyeri. Tehát e kérdésben is egy szív és egy lélek a miniszterium az alkotmánypárttal.

A villongás alapja továbbá az lehet, hogy az alkotmánypárt, „mely annyifonásigot és érteimet foglal kebelében,” tárczákat után törekszik; most meg azonban e párt, mint a miniszterelnök bebizonnyintani iparkodik, képtelen a kormányra s nincs meg „erkölcsi ereje, melynél fogva magát az állam érdekeivel azonosíthatná.” Nem pártember, de államférfi kormányozhatja Ausztriát.

Szemére vetették továbbá a miniszteriumnak, hogy a federalismus életbeléptetését cölözze. E vád megczáfolására a galicziai előterjesztésre történik hivatkozás, mely Rechbauer indítvány mögött maradt.

Végül tiltakozik a kormány az ellen, hogy a német nemzetiséget legkevésbé is megbántani akarná. „Szünetlen odaadás az állam céljai iránt és fáradhatlan művelődési tevékenysége a német elemnek oly állást vívta ki, mely elválatlan az összeség közös javává vált. Mit a németek tettek és teremtettek, azt Ausztriáért tették és teremtették és az öröksége az állam minden népeinek. Nem volna tehát osztrák érdek a németek ezen állását megrendíteni akarni. A németek állása Ausztriában egy szikla, melyet megingatni nem lehet. Az független azon formuláktól, melyet a pártpolitika szappan buborékokként hoz felszínre. Nincs utalva az alkotmánycikkelyek kegyére, és nem fél azok ellenszenvétől sem.“

Arad, augusztus hó 2.

— Münchenben a Róma-ellenes valásmozgalom mindinkább határozott alá ban lép fel és nyer intensivitásában is. A theologusok közül mindig többen mennek át Döllinger pártjához. Jelenleg Z i r n g i b l egyetemi magántanárnak kivonatosan közölt egy irata kelt feltűnést.

Ez iratban, miután a jelenleg egy mással szemben álló két párt vázlatosan megismertetett, azon kérdést vetetik fel „H o l a z i g a z s á g” — mire szóról-szóra ez a felelet:

„A hierarchia soha sem nevezi meg magát a saját nevén, mindig együvé és egyértelművé teszi magát a vallással. Helyes-e ez? Mi a vallás és miben áll? Erre lehetne hosszban, de lehet röviden és így felelni: „A vallás az isteni megváltó életnek utánzásában áll.“ A vallás az embernél lelkitapasztatokon nyugszik, nem külső, hanem a belső élet tevékenysége nem szertartásokban stb. áll . . .

A világ tudja, hogy mily butányok fordultak elő a legutolsó zsinaton. IX. Pius erővel csahatatlanná akart lenni, mi ek ép a leg tudósabb, legtekinélyesebb és egyszersmind legjámorabb püspökök álltak ellen. Az utolsó nap on, a végzetes dogma kihirdetése előtt, minek nem íg mult egy éve, a mainezi és müncheni érsekek a pápához mentek — és az első közülük térdre hullva érte őt, állna el szándékától. Hiába! — A püspökök egy része elutazott, csak hogy ne kelljen látnia, m i k é n t tesznek egy embert istenné; a müncheni érsek miután visszaérkezett, nem is tudván, hogy az új dogma mit mindent foglal magában, Döllinger által kellett azt magának megmagyaráztatnia.

Az utolsó évezred történelme nem egyéb, mint a hierarchiának szakadatlan harca a világi hatalom ellen, de nem azon célból, hogy az emberek javíttassanak, erkölcsösebbek és nemesebbekké tétessenek, — nem, erre soha sem törekedett a hierarchia, e harc a birtok, uralom, a világ azon kinesei és gazdagságaiért folyt, melyeket a sátán a megkísértés hegyén mutatott Krisztusnak, — és e célnak megfelelelt a harcban használt eszközök is: Gyűlölet és üldözés, háboru és nyomor, válótlanág, erőszak, és csalás.“

Ily merész hangon ily nyíltsággal még alig ha leplezte le egy kath. theologus a hierarchia bűneit. Egyébiránt, hogy ily hangon lehet és kell felszólalni, azt a római curia mult évben elkövetett végzetes tulkapásának tulajdoníthatja egyedül: az előleges figyelmeztetések nem térítetik el oly örült szándékától, s most midőn a vallásmozgalom hullámai már-már feje felett kezdnek

összezsapni, — elmélkedhetik az emberi véges és gyengeségéről, mely nem csak az örök, az ártérhetlen, de a mindennapi, kézzel fogható igazságokat illetőleg is annyira csatlódhatott.

A pórnépnek szintén kezd kinyílni a szeme. D ö l l i n g e r, midőn nem rég Tutzingban volt látogatás végett, a lakosság által ovatióban részesítettet.

— A francia nemzetgyűlés által a hadsereg újászervezése ügyében kiküldött bizottság negyvenöt tagja legközelebb egy hat pontból álló munkálatot készített, mely a védtörvény általános alapelveit foglalja magában. A munkát következőleg hangzik:

1. cikk. Minden francia személyesen katonaköteles.

2. cz. A francia hadseregben sem pénz- sem toborzási jutalmak nem léteznek.

3. cz. Husztól egész negyven éves koráig minden francia, ki nem minden katonai szolgálatra képtelennek lett kinyilatkoztatva, a törvény mérvé szerint a rendes hadseregbe vagy tartalékokba sorozható.

4. cz. A helyettesítés eltöröltetik. A szolgálat alól való felmentések a törvény által megszabott határok közt, de nem mint a szolgálattól végleges felszabadítás engedélyezhetők.

5. cz. A zászló alatt álló katonák semmi esetre sem vehetnek részt bármilyen nemű szavazásban.

6. cz. A rendes hadseregben a tartalékon kívül más szervezett rendes sereg nem létezhetik.

Ezen cikkek közül csak az ötödik adott nagyobb vitára alkalmat, de nem a benne foglalt elv, melyet mindenki elfogadott, hanem csak azon kérdés miatt, vajjon az activ hadseregnek a választásokból való kizárása itt, vagy a választási törvényben mondassék-e ki. A bizottság végül elfogadta az illető pontot.

— A „Gazz. d'It.“ a Vatikán falain belül történő dolgokról érdekes közleményeket hoz. — A pápa szerfelett bosszankodik azon főpapokra, kik a corson és az utczákban szabadon sétálgatnak és ez által az idegenek előtt azt hitetik el, miszerint az egyház nincs is annyira üldözve, s a pápa sem tekinthető fogolynak — mint ezt a Vatikánból szeretnék a világnak hirdetni. Midőn IX. Pius értesült arról, hogy egy főpap sétálközben az utczán kigunyoltatott, azon reményét fejezte ki, hogy nem sokára a tetleges bántalmások is következní fognak, hogy azon urak kedvéket vesztik a követszetet taposni, míg ő maga elzárva van.

Ugyan e lap állítása szerint a pápa egy ízben kifakadt a jezsuiták ellen, mert ezek teszik őt fogolylá.

„Ha másoknak lehet szabadon járkálniuk, miért üljek én zárt ajtókat megett, miért kell oly életmódot követnem mint melyre önök kárhoztatnak!“

Valóban szánalmas állapotban van e tévutra vezetett öreg ember, kit a jezsuiták Prometheusként a Vatikán sziklához láncoltak, és egész szellemvilágát szétdujják alávaló hazugságaikkal.

Bourbaki napiparancsa.

Bourbaki következő napi parancsot adott ki a lyoni hadseregnek f. é. júl. 28-án:

Tisztek, altisztek és katonák! A francia köztársaság végrehajtó hatalmának feje engem a 6-ik hadtest és a 8-ik katonai osztály vezetésére kinevezni méltóztatott.

A próba ideje, melyet Franciaországnak és a hadseregnek ki kell állania, a legszigorubb kötelmeket szabják előnkbe.

tekintenek alá az apró cseprő orgazda népre, csirkefogóra, kapczabetyárra, s sértett önértettel tagadnak meg minden közösséget az ilyen alsóbb rangú tolvajokkal, s valamennyi között R ó z s a Sándor, mint tolvajok hercege hordja fenn fejét, s méltóságának öntudatát a törvényszékek és vizsgáló bírákkal is tudja éreztetni. Ezt nem lehet másként kivallatni, mint ha a bíró bort hozat, leül vele, koczeit vele s aztán diskurálva kikérdezi.

Menjünk feljebb, természetesen annál jobban emelkedik a nemes öntudat. Minden osztálynak vannak brahminjai és páriái. Az uradalmi fiskális előtt a lófutó ügyvédnek tyuk-prócátor a neve; a nagykereskedő előtt a Kurzwaarenhändler csak P i n k e r l j u n d; a pénzbarók, pénzkirályok előtt a couilliser neve „Lump“, mire ez azt feleli, hogy „Sie sind auch noch kein Papier.“ a hirdetett műtörvos előtt a járási orvos csak chirurgus; míg legfenn az előkelő körökben a két vérték chinai falán belül elszámlálhatlan a rangfokozat, a régi nemesből az ujdonsültig, a zászlós urtól, az aranygyapju, arany-sarkantyú, arany-kulcs, a szent-István, Lipót, s vaskorona stb. rendek lovagjaitól elkezdve azokig az eltört lényekig, akiknek a mágnásból csak egy fertály jutott, s néhányról az a vélemény, hogy azt a fertályt is térdén alul kapta ki.

Sohol pedig oly aristokratikus ragyogásban nem tündöklünk, mint a democratikus alapokon nyugvó országgyűlésen. Ott vannak először a vezérszónokok, akik midőn felállnak, a házban senkinek pisznerni nem szabad, az elnök egyik kezével a haragot huzza, a másikkal a galvani esengetyűt hangoztatja a buffetben ácsorgók beidézésére. Közbeiktatások nem türenek; személyes ügyek rögtön rendreteszítatnak. Beszédjük oiceróval nyomatik a lapban. Ezek az országgyűlés brahminjai. Egy fokkal alább következő szónokok, a kiknek felőráig szabad beszélni, de a beszéd alatt a szomszédoknak szabad a buffetbe kiszökni. Beszédjük úgy is megjelenik a lapban, de csak kis betűkkel, ott majd olvassuk. Ezek az országgyűlés ksetriái. Azután következnek az szónokok, a ki azon kezdi, „hogy rövid leszek“, s aztán akár szabad, akár nem, elmondja végig; a ház lármája, nem hallgat oda, végül a gyorsíróknak odaadja maga irásban, mit beszélt. De már ez csak kivonatban közöltetik a referádák közt. Ezek az országgyűlés szutrái. Azután következnek a szóno-

Hogy megmaradhassunk a nekünk osztályrészül jutott hivatás magaslatán, törekvéseinket meg kell köztöztetnünk és nem szabad felednünk, hogy minden kötelmek hiábavalók lesznek, ha nem bírják alapul a katonai erényeket, melyekre most sokkal nagyobb szükség van, mint valaha.

Legyetek önmegtagadók, megfeleldkezzé saját személyes érdekeitekről, hogy csupán az ország és a hadsereg jóllétéről gondoskodhassatok. Gondoljatok oly egyszerű és mégis magasatos hivatástokra, mely a rend fenntartása és a törvények tiszteletéből áll. Gondoljatok a hadi műveletekre készülődésekről, a megpróbáltatások és fátadalmakról, melyek azokkal együtt jönnek. Legyetek munkások és fegyelem tisztelők; ne tévesztétek szem elől a formákat, melyek ezen erényekkel összefüggésben állanak. Mutassátok magatokat mindenütt és mindig móltóknak azon nemes hivatásra, melyet betöltenünk kell.

En arra fogok törekedni, hogy férfiasan vezesselek és minden körülmények között példával szolgálhassak nektek, kiki annál gondosabban tartozik teljesíteni kötelmét, minél magasabb rangot visel a katonai hierarchiában.

Ha kötelmeinket híven teljesítjük, erősen meg vagyok győződve, hogy drága hazánk sebeit be fogjuk hegeszteni és gyógyítani. Be fog következni egy nap, melyen azért a legnagyobb kárpótlást veendjük, mely után számos nemes szív sőhajtoz: meglátandjuk az egyesített erős Franciaországot, újból elfoglalván a rangot, mely őt a világon megilleti.

T á v i r a t o k .

M a d r i d, júl. 30. Az „Imperial“ jelenti, hogy a radikálisok küzdeni fognak a nemzetközi munkásegylet üzelmei ellen, de határozottan megczáfolja, hogy ezen egylet tagjai bármilyen törvénytelen módon üldöztek volna. E lap hozzászói, hogy ily üldözés a praeventiv rendszerhez való visszatérés nélkül nem is lehetséges és teljesen ellenkezőnek az 1869-diki alkotmánynyal.

P á r i s, júl. 31. Versaillesi hírek erősítik, hogy Favre lemondása elfogadtatott; még nem bizonyos ki lép helyébe. A Simon közoktatási miniszter visszalépéséről keringő hírek alaptalanok.

B e r l i n, júl. 31. A finnlandi püspök tegnap a tempomban kihirdetetté dr. Wollmann felett a nagy egyházi átkot. — A „Nord. Ztg.“ egy hosszabb cikkben határozottan visszautasítja a „Frankfurter Ztg.“-nak Manteuffel tábornok ellen intézett támadását.

P á r i s, aug. 1. A tegnapi „Moniteur“ állítja, hogy az olasz kormány kötelező egyezményre lépett az iránt, miszerint tiszteletben tartja a Franciaország oltalma alatt álló római vallásos intézeteket, és tovább is megadja nekik azon szabadalmakat, melyeket századok óta élveztek.

R ó m a, júl. 31. Az „Opinione“ közzé teszi az okmányt, a pápai adósság elvállalásáról 36 millió lira erejéig.

L o n d o n, júl. 31. A maltaí kormányzó kérvényt küldött át a pápának, melyben a pápát kéri, hogy Maltába jöjjön. A parlament szeptemberig folytatja üléseit.

Leg u j a b b .

L o n d o n, aug. 1. A felsőház 172 szavazattal 82 szavazat ellenében elfogadta Richmond indítványát, melyben roszalás mondatik ki a kormány eljárása felett.

Gladstone az alsőházban bejelenti, hogy ha a bizottság a választási billt holnap el nem fogadná, a kormány kénytelen lesz a kamarát októberben ismét összehívni.

kok, a kiknek megszólalása előtt minden hangváltozatokon keresztül hangzik az ominosus biztatás: „eláll!“ míg le nem ül; ezek az országgyűlés páriái. Végre azok a derék nagyrabecsüldő egyéniségek, a kiknek nem hallani egyéb szavát, mint „igen“ és „nem“. Ezek az országgyűlés mameukjai. Ime az egész indus hierarchia itt van. Es milyen hiábavalóság mindez a hiu tetszelgés, amivel magunkat megkülönböztetjük, — a katoná előtt.

Tudjuk jól, hogy a katoná előtt mindenki, a ki nem katoná, az csak paraszt! Vagy magasabb minyvelen! „so ein verfluchter Civilist.“

Régi adoma, de épen ide illő, hogy aztán a katonai rangfokozatot felállítja a huszár.

Legelő a világon az ur Isten. Azután jön a huszár. Azután jön a huszárnak a lova. Azután jön a semmi. Azután jön még egyszer semmi. — Azután jön a baka. — Képzelmétni, hogy hol jövőnk már most mi többi parasztok?

Annyit tudok, hogy azok a parasztok, kikhez én tartozom, az irók, azok legutoljára jönnek. A p o é t a! a s k r i b e r! a f i r k á s z! Ugyan ki ne érezné magát ezzel szemközt herczegnek!

Emlékezünk rá, hogy egyszer Dessewffy Aurél meg Eötvösnek is azt vetette szemére, mint lesújtó invectivat, hogy hiszen regényíró! Mire aztán Eötvös azt válaszolta neki, hogy a regényírás összefér annyira a politikával, mint a pálinka főzés; — a mivel Dessewffy épen akkor foglalkozott.

De azért ne tessék azt hinni, hogy ez a legutolsó, legelnyomatottabb osztály szükségködik aristocratiá nélkül. Még China sincs jobban elálva! A mandarin rangot foglalják el az akademikusok, kik közül a finnista k előkelőbbeknek tartják magukat, mint az orientalisták, s mind a ketten mélyen maguk alatt látják a belletristákat. S még jó ha látják. Legközelebb az akademiái diszlakomán egy rendes tag azt kérdeze a szomszédjától: vajjon ki légyen amaz ismeretlen fiatal ember, a ki most poharat emelt? Amaz ismeretlen fiatal ember én voltam.

Azután következnek a levelező tagok; ezeknek szabad beszélni, de szavazatuk nincs, s pezsogót sem kapnak az előki ebédén.

Azután emelkednek ki a K i s f a l u d y

A Trafalgare square-n tegnap tartott meetin gen tiltakoztak az Arthtur herczegnek adandó cívillista ellen. — A felsőház második olvasásban elfogta a hadseregbillt.

P á r i s, aug. 1. A „Siécle“ jelentése szerint a hadseregszervezési törvény 6. §-sa kimondja, hogy a nemzetiség feloszlatatik.

V e r s a i l l e s, júl. 31. A nemzetgyűlés ülése. A departament törvény harmadik olvasásánál újból vita támad a II. cikk felett, mely a megyékben bizottságot állít. Louis Blanc megtámadja a megyei tanácsok és megyei bizottságoknak adott új jogokat, mert ezek csorbitják a francia egységet. Még több szónok szól a tárgyhöz.

Tolain kimutatja, hogy e törvényt a szabadelvű conservatív politika szemelle lengi át, melyet a nemzetgyűlés többsége követ. Azon pártnak, mely egyszerre akarja a rendet és szabadságot, szemrehányja, hogy nem sikerült sem a rendet, sem a szabadságot megállapítania. Tolain kívánja, hogy az ország szabadsága az egyéni szabadságon alapuljon.

Bethmont kifejti, miért terjesztett elő a departementi törvény a községi törvény előtt. A vita holnapra halasztatik.

Du Temple tábornok kívánja, hogy a végrehajtó hatalom főnöke a követett belpolitika irányára felett interpelláltassék.

Thiers kijelenti, hogy most e kérdést nem fogadhatja el, de a szünetek előtt mindenesetre tárgyalatni fog. Most felesleges annak tárgyalása és lehetetlen is volna, mert ő a nagy megerőtetés következtében nem érez ehez most elegendő erőt. A nemzetgyűlés kijelenti, hogy e kérdés a belügyminiszterium költségvetésének tárgyalása alkal-mával fog elővetetni.

B é c s, aug. 1. Az 1860-diki sorsjegyek mai huzásánál a következők sorozatok huztak ki:

185, 755, 407, 1147, 2088, 2568, 3089, 3526, 3555, 3787, 3977, 4229, 4661, 4762, 4793, 4892, 5335, 5470, 5580, 5905, 6181, 6406, 7101, 7113, 7395, 7405, 8048, 8160, 8232, 8491, 8795, 8939, 9053, 9674, 9992, 10081, 10143, 10461, 10612, 10882, 11070, 11195, 11557, 12671, 12811, 13178, 13274, 13626, 13872, 14612, 15717, 16717, 16802, 16881, 17107, 17458, 17823, 18058, 18192, 18308, 18495, 18572, 18777, 19152, 19207, 19255, 19261, 19359, 19610, 19857.

U j d o n s á g o k .

— A városi közgyűlés tegnap a szőnyegre került rendkívüli tárgyalat intézvéen el, a napirendre nem térhetett át; miért is a közgyűlés ma folytatattatni fog és az első tárgya a kölcsön felvételének ügye leend, mire is felhívjuk a képviselők figyelmét.

* A szerb congressus 42 szóval 20 ellenében elhatározta, hogy a patriarcha választásához hozzá fog. E határozat azért is figyelmet érdemel, mert az Miletics pártjának bukását jelenti. Mileticsék ugyanis a leghevesebben ellenézték a patriarcha-választást, de le-szavaztattak, s most Subotits mérsékeltebb befolyása kerekedett fölül. A választás augusztus 8-án fog végbemenni.

* V a l l á s o k t a t á s. Simon Flórent pestvárosi képviselő a város kegyuraságától függő iskolákban jelenleg szokásban levő vallás-oktatásra nézve formulázott indítványt fog tenni, mely a legközelebbi közgyűlésen tárgyalás alá kerül. Simon ezen indítványában a magyarországi püspökök nagy részének a pápához intézett pótnyilatkozata által Magyarországnban körülbelül elfogadott csatlakozhatlansági dogmára utalva, kimutatja mennyire ellenkezik a dogma kihirdetése az or-

t á r s a s á g t a g j a i, büszke önértettel a kívül rekedt tollviselők felett.

Végre a h i r l a p i r ó k, a kiknek a féken tartására egy külön törvényt kellett alkotni az országgyűlésnek. — Permanens statariumot. Ezen partizánok rangfokozata ismét eloszlik nagy lepedő lapok journalistáira, alább jönnek a heti lapok szerkesztői, azután a vidéki lapok; és végül a glaebae adstricti, a vidéki levelezők misera plebs contribuens.

Es ezek mind rettenetes büszke emberek! Kik per „Mi“ beszélnek a közönséggel, mint ő felsége a király!

Es mindannyi fölött áll, mint valamennyinek ura és réme: a k r i t i k u s; a ki elítél, megkegyelmez és lenyakaz; egy személyben bíró, király és hóhé r.

Ez a szellem aristocratiája!

S most következik az, a mi előtt minden demokratikus elv meghiusul: a s z é p s é g a r i s t o c r a t i á j a.

Már Sándor czár azt mondta Magyarországról, mikor átutazott, hogy ez egy ország tele királynékkal!

Oh de igazat mondott! Jaj de értenek az ural kodáshoz!

Es méltan. Ez az egyedüli nemesség, melyel semmi éghajlat alatt senki kétségbe nem von.

Aristocratiá, melynek nem kell korona, inkább ő szti koronákat.

A költők az emberi nem szebbik felének, a bölcsészek az emberi nem jobbik felének nevezik őket.

A férfinen harczol és sebeket oszt, a nőnem gyógyít és ápol.

A férfi a haragban nagy, a nő a szeretetben. A férfinen keresi a dicsőséget, a nő szerzi boldogságot. Melyik szerez jobbat?

A férfiaké a kenyéririgység, a nőké a szálnalom. — A nő megosztja kenyerét az éhezéval.

A siró gyermekek, kit atyja elhagyott, a férfinen ellentét elő van, a nőnem felkarolta a vándló nyomort, hogy kiengesztelje a más vétkét.

A férfi meg tud hazájáért halni: de a nő tud érte élni. Női házaárulót Magyarország története fel nem mutat.

A férfi hős a küzdelemben, a nő hős a szenvedésben.

Az egész világit rangunk szerint becsül fel be-

szág törvényeivel és a vallásszabadság szellemével, melyeket pedig Pest városa iskoláiban minden ha megóva óhajt látni. A indítvány oda irányul, hogy a városi iskola-bizottmány a buda-pesti iskola-tanácsossal s a többi iskola-székekkel együttesen adjon az iránt javaslatot, hogyan foganatosítsák a vallásoktatás a városi iskolákban úgy, hogy az az ország törvényeivel és a vallásszabadság szellemével összhangzatban legyen.

* Brűnnben torna-ünnepélyt rendeztek vasárnap, melyre (mint a bécsi lapok írják,) vagy 10,000 vendég ment a morva fővárosba, valamennyi német, mert hát különben nem is volt más czélja ez ünnepélynek, mint hogy összegyűljön egy csapat német, s a habzó krüglik harásán „hoch”-okat mondjon, s tele beszélje a levegőt, azzal a kérdéssel, hogy a német ura az egész világnak, ura különösen Ausztriának. A torna-ünnepély köntösében demonstráltak az ausztriai nemzetiségek ellen, melyekkel a kormány éppen alkudozik. Az ünnepély programja voltaképpen a toasztokban bontakozott ki, s ez volt a demonstráció minden ellen, ami nem német. Sajnáljuk, hogy ily időtlen demonstrációhoz Magyarországból is nyújtottak segédkezet, s a pozsonyi, nagyszombati, stb. tornászok elmentek az ausztriai német tüntetők közé velők egy nótát fujni.

— Krisztus elítéltetésének rendeltetése eredetiben. Alegett bourgesi érseki palotának levéltárában az igen sok és érdekes kézirát közt, megvolt a Krisztus elítéltetésének rendelete is eredetiben. A francia fordítás után magyarra áttéve így hangzik ez érdekes okmány: „Nazarethi Jézus Juda nemzetiségéből elmarasztaltatván, Tiberius Augustus rómaiak császáranak isteni hatalma ellen való ámitás és lázadásban, ezen szentségtörő tényért Heródes urunk, a császár judai helytartója vádja alapján, Pontius Pilatus bíró parancsára keresztálmára ítéltetett. A közvesztő-helyre holnap reggel, márczius idusának 23-dik napján egy század praetorianus űr fedezete alatt fog kivitetni. Az ugnevezett zsidók királya a Strunea-kapun fog kivezettetni. A császár minden hivatalnokai és alattvalói felszólítottak ezen rendeltet foganatosítására segédkezet nyújtani. Jeruzsálem, márczius idusának 22-ik napján, Róma építésének 783-dik évében. Aláírva Capel köztisztviselő.

* A levelezési lapok külföldön. F. évi augusztus elsejétől a Magyar-osztrák monarchia és Belgium, Dánia, Nagybritannia, Németalföld, Norvégia, Portugál, Svédország, Sveicz, és az amerikai Egyesült-Államok közti postaforgalomban is használhatók a közkedvelt levelezési lapok. Egyelőre vitelbérők azonos lesz az egyszerű levelekével, azonban már az értekezletek folyamatban vannak, hogy alacsonyabb díjtételek eszközöltesse nek ki. — Jelenleg a közkezenforgó lev. lapok lesznek használandók, czimes oldalára kell a vitelbér többlet értékeig levélbélyegeket felragasztani. Kellően nem bérmentesített lev. lapok nem lesznek elszállítva.

* Érdekes vendége volt a napokban városunknak írja a „Debreccen.” Kormos Béla miniszteri titkár, gróf Rádaynak, a rablók ostromának jobb keze volt itt, s ma a reggeli vonattal tovább utazott. Érdekes híreket hozott többi közt Lőrincsik és Huszár Pál aranyművészeknek, kiknek, boltja néhány év előtt feltörtetvén, egészen kirabolatott. A szegedi bűnvizsgálatok folytán kiderültek ezen rablások elkövetői is, valamint az orgazda, ki a rablott tárgyakat megvásárolta. Ez orgazda Nagy-Beoskerekek egyik leggazdagabb aranykereskedője, kire számtalan orgazdaság bizonyult be. Miután az elfogott orgazdának nagy vagyona van, az általa megkárosítottak remélhetőleg mind pénzükhöz jutnak. E büntény kideri-

nünket, csupán a nők itélnek meg bennünket szívünk és lelünk becse szerint.

Ök birják, ök osztják azt a nemes-séget, mely örökkön örökké fen fog állani, a mig nemes sziveknek értéke lesz köznapi sivár lelkek-felett.

Hanem mi még ezzel az uralkodó szép nem-mel szemközt sem mondtunk learistocratikus hajlamainkról.

Öseink, a nemes urak, gavalléros nagylelkűséggel megadták a szavazatjogot a magyar aszszonyoknak, ha övegygyé lett, mi pedig, a democrata nemzedék, egész meztlábos öszinteséggel kitiltjuk a nőket még a tisztességes kenyérkereseti pályákról is. A politikához pedig ne szóljon a szép nem. Ez a mi demokratikus nézetünk.

Azt megengedjük nekik, hogy angyalok legyenek: de hogy emberek legyenek, azt nem.

Amerikában ez persze hogy másként van, ott a nőnek joga van minden pályán helyt állani, ahol észszel, ügyességgel versenyezhetni a férfinemmel; de hát mit értenek ahoz az amerikaiak, akiknél a democratiát úgy értelmezik, hogy megválasztanak egy szabómestert az ország elnökének, s miután az 3 esztendeig a világ birodalmának ura volt, a harmadik év leteltével megint leteszi hatalmát, visszamegy szabóműhelyébe s varrja egykori hadserege számára a köpenyegét. Fi done! Ennyire mi nem súlydhetünk.

De az isten előtt tán csak democatrák vagyunk? Minő kérdés? Magasabb köreink számára franciaiz hitzónokokat hozatunk Pestre nagybőti prédikációkat tartani, akik délben predikálnak, mikor a filiszter eszik, és olyan nyelven amilyenből a filiszter nem eszik.

De ha már sem a hölgyek előtt, sem az isten előtt nem vagyunk democatrák, a pénzvilág előtt csak azok vágyunk? A pénz csak nem ismer rangot?

Dehogy nem. A hány iparvállalatot megindítunk, annak az élére vagy egy híres országgyűlési szónok, vagy egy fényes nevű mágás, vagy egy hírhedt tábornok szükséges. — Nem azt nézzük, hogy aki szappant, meg téglát akar gyártani, értse hozzá, hanem hogy nagy ember legyen, s az aztán persze olyan téglát gyárt, mint a szappan, s olyan szappant mint a téglá; ha gyertyát készít, a gyertyaívan nem énekek, hanem a részvényesei igen, s ha gépeket gyárt, azokat utóljára is a miniszteriumnak kell kirántani a sárból.

ése Lőrincsikra és Huszár P.-ra nézve erkölcsi mint anyagi elégtétellül szolgál, mert voltak azon időben rozsakarók, kik boltjaik feltörtetés ámitásnak hiroszalték. Ime most kisül, mennyire igaztalan volt ama rágalmazás. Más egyéb Debrecczenben elkövetett rablások is kisültek Szegeden, így a Steiner és Szép S. boltjába betört egyének is lépen vannak. Kormos B. mindezek felderítésében tevékeny részt vett, s neki nem kis érdeme van a rablók kiirtása sikerültében.

* Egy VII. oszt. g y m n a s i u m i tanuló, ki a magyar, német, francia nyelvekben és a gymnasiumi tantárgyakban jártas, nevelőül ajánlkozik. Lakása „3 fekete-ló-utca”, a „nagy csizmához” czimzett házban.

* Munkácsy Mihály jeles festőnk közelebb Londonban volt, hol annyira elhalmozták megrendelésekkel, hogy néhányat el sem fogadhattott. A „Reform” egyik levelezője, ki a művészt Düsseldorfban felkereste, egészen elálmélkodott a kitüntetésekben, melyekkel a németországi legnagyobb művészek is elárasztják a genialis magyar festőt, mint rendesen nevezni szokták. Munkácsy, ki tudvalevőleg a genre-festészetben tünt ki, kevéssel ezelőtt saját magának festett egy képet, mely egy jelenétyt ábrázol naplementekor. E festmény is, mely az első tekintetre igen egyszerűnek látszik, a figyelmesb szemlélő előtt azonnal elárulja a művész kezét. A szürkület s a fák oly természeteknek látszanak, oly művészettel vannak festve, hogy a művész kollegái e téren is mint nagytehetséget üdvözölték. Levelezőnk megjegyzi, hogy Munkácsy híre bár nálunk is elég nagy, korántsem mérkőzhetik hírével a külföldön, hogy nagy urak, nagy művészek a legnagyobb előékenységgel viselteknek iránta. Knaus a genre-festők egyik legnagyobbika, naponkint meglátogatja a művészt, csak hogy „Háborus idők” czimű festményének egyik alakját (a pupos“-t) naponkint megtekinthesse. Munkácsy a mult évben 75,000 tallérnyi megrendelést kapott. A siralomház nagy festményének egyes alakjait közelebb nagyban is lefestette s szemlére kitette Düsseldorfban.

* A véletlen. A kir. táblánál pár hó előtt egy alföldi ur ügye forgott bizonyos váltóhamisítás irásban. Pesti ügyvéde megirta az alpörösnek, hogy ügye melyik referensnél van. Az alpörös rögtön megérkezett feleletében arra kérte ügyvédjét, mondja meg a referensnek, hogy ő az, ki 1849. nyáron egy ital bort adott bizonyos menekülő honvédnek a pusztaszeri pusztán. Az ügyvéd elmondá: mire a referens bíró kipirulva kiáltott fel: „Ama nap emlékére is, ez ügyet ha csak lehető, meg fogom menteni! A bíró volt akkoriban a menekülő honvédtiszt, s alperes volt, ki a végtelen izzó pusztán a kiállhatlan forráságban elükkadtak véletlen találkozásukkor egy ital bort nyújtott. — S ez 1849-ben adott ital bor valószínűleg most tisztára fogja mosni, ha csak lehet, a kétséges ügyet.

* Közelebb nagy bucsujárás volt Mária-Radnára. Az alkalmat egy temesvári kocsinak a neje is fölhasználta és utközben, szent szolozsmák zengedezése közt, egyik fiatal leánykától hat forintot ellopotott. A lányka zokogott a nagy összeg pénz után és egyenesen a kocsiné asszonnyt gyanúsította a tolvajszággal, ki nagy bosszankodásában a Mária-kép előtt esküdött meg, hogy ártatlan s ha szavai nem igazak lennének, megnémíttatását kérte a szent szűztől. Visszafelé utjában a kocsiné nagy meleget érzett, nyelve nehezült, feje szorult s Temesvárhoz közel egészen megnémult. A csodát, Mária büntetését hangosan hirdették a bucsusok. Az érzékeny történetet a temesvári lap írja.

Egyetlen egy magyar democatrá ismertem életemben, az volt Irinyi Józsi. Ez annyira democatra volt, hogy Deákot csak Ferkónak, Széchényit csak Pistának nevezte. Egyszer kérdi tőle Deák Ferencz, mit adnak ma a színházban? Ő felel rá: Hunyady Laczit. — Ügyemondá Deák, annak a Hunyadi Mukinak a fiát, a kiország kormányzója volt ötödik Laczi idejében?

Azóta nem született democatránk. Valljuk meg az igazat, bizony aristocrata nép vagyunk mi. Ebben van a fő virtusunk. Régen vigasztalom én magamat azzai, mikor nemzetem sorsa fölött elgondokozom, hogy minden népet teremtettt az Isten valami czélra, az angolt azért, hogy lássa el varrótűvel az egész világot, a francziát azért, hogy Európa el ne alugyék, az olaszt azért, hogy énekeljen, a németet azért, hogy dolgozzék; egyedül a magyart teremtettté azért, hogy benne gyönyörködjék. Nyugodjunk meg ez öntudatban s fogadjuk el a titulusunkat.

Mindezt az önvallomást pedig azért mertem én itt különösen Füreden elmondani, mert itt tudom, hogy senki meg nem haragszik érte. Hiszen tudva van, hogy itt mindenki a legdemocraticusabb egyetértésben éli világát; itt nincsenek osztályfalak coteriák, itt az előkelő urak magánmulatságokkal a nagy közönséget nem feszélyezik, itt a fiatalaság, például ad szerény szabadelvű magaviseletével az új nemzedéknek, itt a papok bőkezűek és reformerek, itt a kormánypárt liberális. Itt a tisztviselők velünk egy asztalnál ülnek, ha szükség, reggelig is; itt a miniszter is adót fizet s együtt uszik velünk; itt az ujságírók csak igazat írnak, itt a szépség aristokratája, a hölgyvilág egymással versenyez toillettek egyszerűségében, s igénytelen előzékenységekben, és mindenki kivétel nélkül hazafiságban, áldozatkészségekben, türelmességekben s egyéb magyar erényekben.

Ily democatra közönség előtt méltán volt bátorságom általános hibáinkról beszélni, a mikből mi kivételök vagyunk.

Arra pedig bárkivel, bármekkora fogadásra késznék ajánlkozom, hogy esztendő ilyenkorra minden ember democatra fog lenni Magyarországon. — Akkor kezdődnek el az új képviselőválasztási mozgalmak. Akkor tessék majd bennünket megnézni.

Ezen lap 173-ik száma alatt „Igazságszolgáltatás aradon”, czim alatt felvett beigtatványra!! A midőn maga Igazgató ur beösméri: hogy törvényes megidézettetésére a kitűzött tárgyalásra sem személyesen, sem megbízással ellátott képviselője által törvényes időre meg nem jelent; a bíró azon eljárása hogy Igazgató urat makatságból elmarasztalta, — minden jogtudó előtt igazolva van, — és a midőn Igazgató ur saját mulasztása miatt más ellen vádakat szór, — azok reája esnek vissza, — egyebet felelni egészen feleslegesnek tartja. —

Aradon Jul : 31-n 1871
R o s s u J á n o s k.
tanátsnok
mint egyes bíró.

Az aradi kir. e. b. váltó törvényszéknél a kereskedelmi társas czégek jegyzékébe bejegyeztetett:

1871. julius hó 6-án:
Walheim W. Seidner, nyilvános társtagok.
Walheim Teréz és Seidner Bernat, vegyesáru kereskedők Berzován.

1871. julius hó 15-én:
Grosz és Leopold, nyilvános társtagok, Grosz Albert és Leopold Jakab, vegyesáru-kereskedők Nagylakon.

1871. julius hó 21-én:
Scherfeneder et Grabner, nyilvános társtagok, Scherfeneder Antal és Grabner Pál, vegyesáru-kereskedők Gyulán.

1871. julius hó 24-én:
Blajer József és fia, nyilvános társtagok, Blajer József és Blajer Adolf, vegyesáru-kereskedők Nagylakon.

1871. julius hó 27-én:
Ehrenfeld et Spitz, nyilvános társtagok, Spitz Mark és Ehrenfeld Samuel, fűszer- és vegyesáru-kereskedők Makón.

A kereskedelmi egyéni czégek jegyzékében kitörölletett:
1871. julius hó 27-én:
Ifj. Pavlovits Mark, vegyesáru-kereskedő Oraviczán.

Beküldetett.

Az aradi ipar és népbank (irodai helyisége fűtér, városház utca sarkán) a

takaréktári betételeket tekintet nélkül, azoknak összegére vagy felmondási idejére

6 (hat) százalékkal kamatoztatja.

Elfogad továbbá betételeket folyó számlára előnyös feltételek és lehető legrövidebb felmondási idő mellett.

Leszámitol naponta piaci váltókat és telepítvényeket, leszállított kamatláb mellett.

Érczépének és értékpapírok vásárlása és eladása, mérsékelt díj mellett eszközöltek, ugyszintén minden tőzsdei üzlet pontosan és jutányosan teljesítetik.

Az intézet hiteltulajdonosi-egyletébé való bejelentések naponta elfogadtnak.

Közgazdaszat.

Az aratási eredmény.

Jóllehet az aratás már az országban be van fejezve, a magyar kormány még mindig késik az aratási eredmények közzétételével. Addig is a „Pr.” nyomán a következő vázlatot adjuk az aratási eredményekről, mely vázlat természetesen nem birhat a teljes hitelesség jellegével: „Magyarországra nézve az átlagos eredmény mind mennyiség, mind minőségre nézve közepeszerűnek mondható, a részletekben azonban ezen eredmények annyira eltérnek egymástól, hogy bajos azokat egy kalap alá fogni. Itt van először is a bánság, melynek gabnagazdagsága még mindig mérvadónak tekintetik Magyarországon. A bánságban, ha csak a termelők állításaitól minden hitelt meg nem tagadnak, a termelők korántsem lehetnek megelégedve, mert az idén egy hold átlagos termése 0—8 pozsonyi mérőt tesz, míg más években 15—16-ot tett. Ehhez a minőség sem a legjobb. A jobb minőségek 84—86 fontot nyomnak, a könnyebbek 80—81 fontot. Tiszta buza igen kevés van. Többnyire búkkönnyel elegyes. A tiszavidek egy mennyiség mint minőség tekintetében valamivel jobban áll, de itt az átlag alig üti meg a közepeszerűt. A magyar felvidéki megyék ellenben a mennyiség és minőség tekintetében meg lehetnek elégedve; ez áll különösen Pozsony vidékéről és Sopron, Mosonmegyéről, hol a buza most is 87—89 fns lett. Ha a közel idényben a külföldön szükség mutatkozik, valószínűleg első sorban e vidékek lesznek hivatva a kivitel kezökbe venni. A mi Ausztriát illeti, itt az aratási eredményekről érkező hírek egyértelműleg constatálják, hogy az eredmény mennyiségileg kielégítő és minőségileg is megüti a várakozást.

A rozsratás mennyiségileg és minőségileg a legtöbb ausztriai tartományban kielégítő: Magyarországon az alföldön a rozs sokkal könnyebb mint a mult évben, úgyhogy részletenkint alig üti meg a 74—75 fontot.

Az árpa kitünő minőségű és mennyiségre nézve is jól fizetett, s ha a mult heti esők meg nem rontották az árpa kinézését, az idei aratás minta aratásnak nevezhető. A zab is feltűnően sikerült.

A gabnakereskedés mostanig nem foglalt el határozott állást, mert külről jövő impulsusra kell várnia, ha csak vaktában nem akar a speculatióba rohanni. Az újgabnában való üzleti kísérletek megfelelnek a kielegítő gabna-aratásnak, amennyiben első kézből oly olcsón juthatni az áruhoz, hogy ez valóban felkeltheti a vállalkozási kedvet. Ez azonban nem sokáig tartott, mert a külpiacon az áremelkedés állott be, mire az eladók visszavonultak. Most általános pangás várható, mert gabnaáraink a külföldre nézve még mindig igen magasak. A külföldi aratási eredményekről még nem érkeztek határozott hírek; a mult hét elején Németország-

ból érkezett hírek igen kielégítőleg nyilatkoztak de azóta az esőzés talán megváltoztatta ezt is, amiről a hirtelen felszökött árak is tanuskodni látszanak. Különben valószínűleg a külföldön sem tudják bizonyosan, mennyi lesz fedezetlen szükségletök, mert különben bizonyára már történtek volna megrendelések, holott más években már az aratás előtt szoktak történni ily megrendelések. Hogy úgy Németországnak, mint Anglia, Franciaország és Belgiumnak szüksége lesz gabnára, azon alig lehet kételkedni, de e piacokon egyelőre még Oroszország és Amerika dominál régi árujával, s ha az osztrák-magyar gabnapiacok nem teendenek a külföldnek engedményeket, Oroszország és Amerika gabnája az egész idényben tulsúlylál fog birni a világpiaczon.

Üzletitudoítás.

Arad, aug. 2-án.

(Kohn Gyulától.) Gabnaüzlet. A buzaüzlet ma igen csendesen folyt le, a mennyiben a jobb minőségűben teljes hiány uralg, és a gyengébb fajú, bár szintén nincs bőven, figyelem nélkül hagyatik. Új buzára tudomásunk szerint mindedig nem történt kötés, mert a tulajdonosok az ajánlott árak mellett későbbi határidőkre nem akarják magukat lekötelenizni.

Kukoricza ma kevésbbé szilárd, részint azért, mert a kereslet egyelőre valamivel engedett és részint mivel a tegnapelőtt eléggé elterjedt eső az új termésre különösen jó hatással volt. A ár első minőségüért 3 frt 30 kr. mérőnként szeszgyárak részére 3 frt 40 kr. — 3 frt 45 kron vámmázsnakint; eladatott jó minőségű 4 00 vámmázsa 3 frt 40 kron, gyengébb rendű 3 frt 20 kron szeszgyárba szállítva.

Rozs csekély kínálat mellett kevés alku fordult elő; ára szilárd.

Régi árpa szép minőségben keresett, szilárd.

A többi gabnaneműek kevés forgalom mellett változatlanok.

Kimutatás

az aradi közuti vaspálya részvénytárs. félhavi üzlet-forgalmáról. személy: bevétel:

Julius hó 16-kától 31-ig
1871. szállítattott . . . 26,224 2596 frt 65 kr.
Ehez az előbbi kimutatásnak összege. . . . 247,207 24223 „ 35 „
Összesen: 273,431 26820 „ — „

Julius hó 16-kától 31-ig
1870. szállítattott . . . 16,601 1573 „ 5 „
vámházsa teher: bevétel:

Julius hó 16-kától 31-ig
1871. szállítattott . 51,794 13 1869 frt 74 kr.
Ehez az előbbi kimutatásnak összege . . . 553,629 19 20925 „ 80 „
Összesen: 605,423 32 22795 „ 54 „

Julius hó 16-kától 31-ig
1870. szállítattott . 20,067 95 669 „ 09 „
Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság.

Az aradmegyei takarékpénztár üzleti kimutatása.

1871. julius havára.
Takaréktári betételek:

	frt	kr.
Álladék f. évi jun. hó 30-án . . .	3904	6 49
Betételek juliusban	13044	1
	52085	57
Visszafizetések	58500	30
Álladék f. é. julius 31-én . . .	46235	13

Váltóleszámitolás:

Álladék juniusban	332923	27
Leszámitoltattott juliusban . .	231861	58
	564784	85
Beváltattott juliusban	207182	63
Álladék julius végén	357602	22

Előlegezések:

Álladék junius 30-án	183240	79
Előlegeztetett értékpapirokra juliusban	6178	—
	189418	79

Visszafizettetett értékpapirokra	2818	—
Álladék julius végén	186600	79

Pénztári forgalom:

Pénztár-készlet f. é. jun. 30-án	23862	61
Bevételek juliusban	320832	59
	344695	20

Kiadás juliusban	315845	94
Pénzkészlet julius végén . .	28849	26

Összes forgalom juliusban . .	935225	11
Arad, augusztus 1-én, 1871.		

Távirati tudósítás.

a bécsi börzéről 1871. augusztus 2-án.

5 ^o / _o Metalliques . . . 59 40	Hitelintéset	257 10
Nemzeti kölcsön 69 05	Váltó Londonra . . .	122 10
1860. évi kölcsön 102 70	Értst	121 5
Bankrészevény . . . 7 68	Arany	5.83 1/2

20 frank-darabok 9 75

A szerkesztésért felelős: Bettelheim V.

